

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИН ОРГАНЫ

1925 чылда үндэснелеткен.

1951
сентябрь
18

ВТОРНИК

№ 181 (2355)

ӨРТӨӨ 90 КӨП

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

Совет улустун тайбынче күзел-соруу (1 арын).
Улуг-Хем, Эрзин, Кызыл районнар тараа белеткелинин планын бир дугаар күүсеткен (1 арын).
Тываның ажылчы чоннарының үнү (2 арын).
Облукүүсумда (2 арын).

С. Фатеев, В. Фонтштейн.—Колхоз-та хуу (2 арын).
КОЛХОЗ ТУДУУНДА: К. Очур-оол.—Тулуг ажылдын көчөгөнгөйүн төвөгү тургузар (3 арын).
Колхоз тудуушкунунун айтырыл-ларына юридиктиг консультация (3 арын).

Н. Филиппов.—Сай-хөө болгаш банк системанын ажылдакчыларына чаа чингелделер (3 арын).
Болгарияны Совет Армияның хостанынын чеги чыл оюнга алдар болдурган Софияга болган байырлыг хурал (4 арын).
Сан-Франциско конференциясы (4 арын).

Уругларның коммунистиг кижизидилгезинге ада-иелернин ролун бедидер

Бистин улусчу школаларымыс, оларның башкылары болгаш кижизидилчилери большевик партия болгаш Совет чакатын, бүгү хөй-ниитинин доктаамал сагыш салышкыны-биле дүй бүргетпешпаан, боттарының мурунунга салдыгын хуудулгун соруугалары—эртемнерин үндэсинеринде чепселенирин, бедик мөзүшүнарга, культурулук аажы-чаңга кижизиринин херээн чыл ооруде чединкинин шиттирлеп келгенер.

Бистин аныкк облазымыска улус өөредилгезинин херээн чединкинин ооттандырар болгаш чаш салгаччыларын коммунистиг кижизидилгезин чөп шиттирлээринге ажалчы чонун киржилгезин калбак болуу, дыка улуг ажалдары кылган. Ылаңгыя чүгө сөөлгү 2 чылдын дургузунда бестин, ажалчы чон улусчу тудугун аргазы-биле 60 школаларын, башкыларын 49 чуртталга бажынарнын, 10 ажыг интернаттарын тудуу, ажалгалаче киришпаан, күрүчте дыка хөй түнүг камналган бергенер.

Школаларның өөредилге-кижизидилгезин ажалчынын денчедин бедидер, уругларга быжыг чакчы, билгилерин бээр талазы-биле ада-иелеринин харысаалгазы улам-ла улгадып, ролу өзүп турар апарган. Школалар-биле ада-иелеринин харысаалгазы дыка кылдынаан. Ылаңгыя Улуг-Хем районун Шагаан-Арыг чеди чыл, Сүт-Хөлдүн Суг-Аксы чеди чыл богаш Бора-Тайга эге школалары, Бин-Хемин Туран ортумак база Устүү-Тарлаг эге, Чадаананын ортумак, Кызыл хоорайның №2 ортумак, №4 эге школалары эртен өөредилге чылында ада-иелер-биле харылааны эки тудуп, оларның ортузунга ажалды шын организастап, күжүн чөп ажалгааны-биле өөредилгезинин шынары бедик, ийи-чылчыларнын саны еске школаларга бо-дарага эвээш болган.

Коммунистиг инитилелдин келинү удеги тургузукчулары—анык салгаччыларын кижизидеринин херээнге чүгө школа, ында башкылар коллектив эвес, харын уругларның ада-иелери, бүгү хөй-ниити күрүш мурунунга денге харысаалгалыг дээр-ни партия, совет, профбилел, комсомолдун организациялары утуп бол бас ужурулуг. Бистин совет школасы болгаш совет өг-бүле коммунистиг инитилелдин тургузукчунун кижизидер деп чангыс-ай сорулгалы дээрзин, совет педагогика эртемни биске өөредип турар. Бисте өг-бүленин амьдыралы, өг-бүлеге кижизидилге дээрге, хуунун херээ эвес, а ниити күрүшенин херээ болуп турарынын ужуру ында.

Уругларның өг-бүлези-биле тудуш харылааны тургузуп шыдаан школа болгаш оон тус-тус ажалдакчылары болза, өзүп олурар чаш салгаччыларын коммунистинин өзүзүгә кижизидеринин кол сорулгалын чинги-биле шиттирлээринге ада-иелерин мурундан боттарынга эң чоок дузалаччыларын хандыдып шыдааны ол. Апаа хамаарыштыр, кирип өөренер болгаш интернаттыг-даа школалар бо өөредилге чылында боттарының ажылын ада-иелерден хоорук байдалга чоруда бербейн, үстүнде негелдени чединкинин боттандырар дээш, арга-хемчеглерин амдыгааштан эгелеп чорудар ужурулуг. Ылаңгыя хамыктын мурунунда ада-иелерин ниити хуралын школа бүрүзүгө дарый чыылдырбышаан, оларга эртен өөредилге чыдынын түнелдерин, амгы сорулгаларын ханызы-биле чугаалажып, ул хуралдардан ада-иелеринин комитеттерин тургузукчулар херек. Оларнын ажал планнарын чогааткыш, комитеттин кижигүн бүрүзүгө доктаамал даалгаларын берип, оларнын күсселдизинге үргүчүп контролон тургузар.

Оон-биле кады, өөредилге чылынын улдун бүрүзүнде ада-иелерин калбак хуралдарын ыяаыла чыылдырып, оларга школа директорунун отчүдун болгаш ада-иелеринин тус-тус кижигүннеринин талазындан боттарынын хүлээлгелерин канчаар күүседип турарынын дугайында информацияларын дынаап, илерентинген чептестерин зууткаарынче шыгы хемчеглерин алыр. Ол ышкаш, ада-иелеринин класс хуралдарын өй-өйде эртирип, оларга тус-тус уругларнын өөредилгезин болгаш сагыла-чурумун чугаалажып, ылангыя өөредилгезинге четкипейн турар өөреникчилерин ада-иелеринче кол кижизитпейн салышпаан, ындыг өөреникчилерин бажын амьдыралына, оларнын кичээлден турарына педагогиктиг доктаамал хайгааралды тургузар херек.

Ада-иелер-биле ажалдын чугула хевирини пропагандадан соксаал чокка калбартып, уругларны өг-бүлеге шын кижизидеринин, гигиеналаш негелделерин, хүн режимин шыгы барымдаларынын болгаш «Өөреникчилерин сагыла-чурум дүрүм нерин» хажык чокка сагыдарынын талазы-биле лекция, беседаларын ада-иелер ортузунга ийи-чангыстап-даа, бөлүк аайы-биле-даа үзүктел чок организастаар. Ол ышкаш, башкыларын педсоветтеринге, пионер, комсомол организацияларын хурал, чыштырарына ада-иелерин үргүлчү чалап олоруштурбушаан, оларнын арга-сүмө солушкунун калбаа-биле практикалар херек.

Бистин областын школалары бо чылдагы өөредилгезин Совет Эялелинин өске бүгү республикаларын, крайларын болгаш областарын школалары-биле бир денге организасты-биле эгелеп, боттарынын өөредилге-кижизидилгезин ажалчынын үргүлчүлээшкенинче шуудулап кирипкенер. Ылаңгалаче, оларнын ажалында чептестер ам-даа

хөй: ылангыя школаларын элээн чамдык кезин одаар чүдү-биле четче хандыртынаан, интернаттарда, уругларнын өөренер, чурттаарына таарымчалыг бүгү байдалдар бүрүн эвес, аш-чемнин курлавырларды четчирин-биле тургузуптаан, школа интернаттарын кышка удур чылылаашкыны доозулбаан. Оон ылай, 1951—52 өөредилге чылында обласка бүгү-ниитинин чеги чыл өөредилгезин боттандырар дугайында облукүүскомунун ыяаыла күүсетирер шиттири бар турбужа, чер-чер Советтеринин, улус өөредилге органнынын талазындан ону күүседип дээш шиттирлериг хемчег албайн, шынгы демисел чорутпайн барганы-биле ам-даа дыка хөй уруглар өөредилгеге хаара тутуммай турар.

Уругларның өг-бүлези-биле тудуш харылааны тургузуп шыдаан школа болгаш оон тус-тус ажалдакчылары болза, өзүп олурар чаш салгаччыларын коммунистинин өзүзүгә кижизидеринин кол сорулгалын чинги-биле шиттирлээринге ада-иелерин мурундан боттарынга эң чоок дузалаччыларын хандыдып шыдааны ол. Апаа хамаарыштыр, кирип өөренер болгаш интернаттыг-даа школалар бо өөредилге чылында боттарының ажылын ада-иелерден хоорук байдалга чоруда бербейн, үстүнде негелдени чединкинин боттандырар дээш, арга-хемчеглерин амдыгааштан эгелеп чорудар ужурулуг. Ылаңгыя хамыктын мурунунда ада-иелерин ниити хуралын школа бүрүзүгө дарый чыылдырбышаан, оларга эртен өөредилге чыдынын түнелдерин, амгы сорулгаларын ханызы-биле чугаалажып, ул хуралдардан ада-иелеринин комитеттерин тургузукчулар херек. Оларнын ажал планнарын чогааткыш, комитеттин кижигүн бүрүзүгө доктаамал даалгаларын берип, оларнын күсселдизинге үргүчүп контролон тургузар.

Оон-биле кады, өөредилге чылынын улдун бүрүзүнде ада-иелерин калбак хуралдарын ыяаыла чыылдырып, оларга школа директорунун отчүдун болгаш ада-иелеринин тус-тус кижигүннеринин талазындан боттарынын хүлээлгелерин канчаар күүседип турарынын дугайында информацияларын дынаап, илерентинген чептестерин зууткаарынче шыгы хемчеглерин алыр. Ол ышкаш, ада-иелеринин класс хуралдарын өй-өйде эртирип, оларга тус-тус уругларнын өөредилгезин болгаш сагыла-чурумун чугаалажып, ылангыя өөредилгезинге четкипейн турар өөреникчилерин ада-иелеринче кол кижизитпейн салышпаан, ындыг өөреникчилерин бажын амьдыралына, оларнын кичээлден турарына педагогиктиг доктаамал хайгааралды тургузар херек.

Ада-иелер-биле ажалдын чугула хевирини пропагандадан соксаал чокка калбартып, уругларны өг-бүлеге шын кижизидеринин, гигиеналаш негелделерин, хүн режимин шыгы барымдаларынын болгаш «Өөреникчилерин сагыла-чурум дүрүм нерин» хажык чокка сагыдарынын талазы-биле лекция, беседаларын ада-иелер ортузунга ийи-чангыстап-даа, бөлүк аайы-биле-даа үзүктел чок организастаар. Ол ышкаш, башкыларын педсоветтеринге, пионер, комсомол организацияларын хурал, чыштырарына ада-иелерин үргүлчү чалап олоруштурбушаан, оларнын арга-сүмө солушкунун калбаа-биле практикалар херек.

Бистин областын школалары бо чылдагы өөредилгезин Совет Эялелинин өске бүгү республикаларын, крайларын болгаш областарын школалары-биле бир денге организасты-биле эгелеп, боттарынын өөредилге-кижизидилгезин ажалчынын үргүлчүлээшкенинче шуудулап кирипкенер. Ылаңгалаче, оларнын ажалында чептестер ам-даа

Сөзүн ээлеп турар

Сапог дараар мастерскаянын коллективин улуг башкы Сталинның мурунунга алган социалистиг хүлээлгезин багай эвес күүседип турар. Коллектив август айнын бүдүрүлгө программанын 115 хуу болгаш бараан бүдүрүп үндүреринин планын 129 хуу күүсеткен.

Эш Лимичкий баштаан сапог дараар цехтин бригадазы август айнын бүдүрүлгө планын 126 хуу күүсеткен. Стахановчулар эштер Савин, Сафронова, Санников болгаш өскелер-даа боттарынын улуг нормаларын үргүлчү 140—156 хуу ажыг күүседип турарлар.

Эш Лимичкий баштаан сапог да-

И. МААДЫР-ООЛ.

Совет улустун тайбынче күзел-соруу

Тайбынның ээлчээ

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелини Кыйгырмынын адаанга ат салышкынарынын чыылдазы болза, Москваны болгаш найсылал облазынын бүдүрүлгелеринге чаа күш-ажылчы көдүрүлүшкүнү хайыктырып үндүргөн.

«Кадыр болгаш маска» заводтун бирги Мартеновский цехинге чыл планын хуусаа бетинде күүседип дээш социалистиг чарыш калбарган. Бирги чергени алдарыг металлург А. Овчинников алган. Сентябрь 7-де Овчинников ээлчеге дүргө эондлорынын чединкининг күүседип бер-

ген. Ай эгезинден бээр оон сана-жылгазында 60 тонна чыгыш план-ден ажыг кан бар болган. Пландан ажыг 40 тонна ажыг металл «кан-заидиркичлери С. Исаков, М. Гусаров болгаш өскелер-даа бергенер. Тушинуонук камвал-аргыкчы фабриказынын коллективин август планын хуусаа бетинде күүсеткеш, сентябрь-де продукция үндүрүлгезин 10 хуу улгатырарын хүлээнген. Тушинуонук фабрикасында хөй-хөй херээжен ажалдакчылар тайбынның ээлчээнде тургулапканнар.

(СЭТА).

Улуг тудугларның киржикчилеринин ат бижидилгелери

НОВО-СОЛЕНОВСК СУУР. (Ростов область). Беш улуг күрүшелеринин аразыга Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелини Кыйгырмынын адаанга ат бижидилгелеринин чыылдазы Шимлянскаянын суг белдеринин тудуушкунунда эгелээ. Кыйгырмына ат салырын болгаш ат бижидилгелерин бедик бүдүрүлчүлүгү күш-ажылчы-биле бижыгларын тудуушкунун кыйгырып турар. Лозуннары бижээш аскан турган.

— Совет кижиге тайбын — Төрөөн чуртун чагаайжыдылганына тургузукчу күш-ажылы болур деп эска-

ваторнун машинизи эш Аюшин Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелини Кыйгырмына болуун адын салып тура чугаалаан. Стахановчу күш-ажылчы-биле бүгү делегейге тайбынны бижыглар деп чүвени билдирбис. Ам-даа чүткүлдү болгаш бүдүрүлчүлүгү ажалдаарымын хүлээнип тур мен.

Алдардыг тудугчу айнын онаалганы дооскаштын, сентябрь айнын күнүзүнде чедир октябрь айнын планын күүседипн хүлээнип алган.

Кыйгырмы адаанга ат бижидилгелери улажып турган.

(СЭТА).

Улуг-Хем, Кызыл, Эрзин районнар тараа белеткелинин планын баштай күүсеткен

Эрзин районда тараа дужаалгазы

Эрзин районун колхозтары болгаш чамдык сумулар советтери дүжүг ажаап алышкынынын болгаш күрүнеге тараа дужаалдазынын талазы-биле улуг башкы эш Сталинга берген сөзүн күүседип дээш кончуг кызымак ажаадап турарлар.

Районун «Чаа орук» колхозу (даргазы Даваажан, партия эге организациязынын секретари Бизак) күрүнеге тараа дужаарынын планын сентябрьнын 13-те бүрүн күүсеткен. Ол ышкаш МТС-биле ол колхоз база бүрүн санажып алган. Оон ылай «Сталинск орук», «Кызыл сылдыс» колхозтар сентябрьнын 14-те күрүне болгаш МТС-биле база бүрүн санажыпканнар.

Колхозтардан аныга районун Бай-Хөл, Сарыг-Булуң, Тес сумулар советтери күрүнеге тараа дужаарынын планын сентябрь 14-де бүрүн доосканнар.

Күрүнеге тараа дужаарынын планын район ниитизин-биле хуусаа бетинде бүрүн күүседип дээш районун тараажылары кызымак ажалдааннар.

В. ЭРЕНЧИН.

Бистин колхозтун мурнакчылары

Өвүр районун Дус-Даг суму-зунда «Совет Тыванын беш чыл ою» деп колхозта Хуурак, Комбайн-оол, Адья олар астын тараа кестирер машиназынын нормазын үргүлчү 150 хуу чедир күүседип турарлар. Оон-биле кды олар дүжүтү чидирг чок ажаап алырын кончуг оралдажып турарлар.

Колхозка бо чыдын апрельде чаа кирген эш Манайдар бо аразында кончуг кызымак ажалда, колхозтун мурнакчы дүжүгү болап турар. Ол даргаван баржыны бола тудуп алган. Чамдык хостуг шаптарын ажал п тургаш, бир чуртталга бакынын тудуп алган.

Т. ДОРЖУ.

Тарааны чидирг чок ажаап ап турар

Чаа-Хөл МТС-нин комбайнэры Воробьев Стания аттыг колхозтун 52 га таразын 3,5 хуунун дүргүзунда «Сталинец 6» деп комбайн-биле чидирг чокка ажаап, 36106 килограмм арыг-тарааны савалаа болгаш хүн нормазын 140 хуу күүсеткен.

Тарааны чидирг чок ажаап алырын үлегерин Воробьев өске комбайнэрларга көргүзүп турар.

К. СУНДУЙ.

Бир дугаар хүлээлгени алдарлыгы-биле күүсеткенер

УЛУГ-ХЕМ РАЙОН

Улуг-Хем районун эр, херээжен колхозчулары, машина-трактор стапциязынын ажалчылары, көдээ ажил-агыйның тускай эртемнигер эш Сталинга чоруккан чагаага алган хүлээлгелеринде сөзүн ээ-евешпаан, тараа белеткелдеринин планын доктааткан хуусаа-

зынын бетинде, сентябрь 15-те 107,2 хуу күүсеткен. Оон иштинде кызыл-тасты 117 хуу күүсеткен. МТС-тин ажалдап бергени дээш хүлээлгени сөттөр өзүтаар колхозтар тараа дужаалгазын үргүлчүлөп турар.

ВКП(б) райкомунун секретари ВЕРЗИЛИН. Райкүүскомнун даргазы КЫЗЫЛ-ООЛ. Белеткелдер Министествозунун төлээзи Совет Эвилелинин Маадры КОВАРОВ.

КЫЗЫЛ РАЙОН

Кызыл районун эр, херээжен колхозчулары, машина-трактор стапциязынын ажалчылары, көдээ ажил-агыйның тускай эртемнигер эш Сталинга чоруккан чагаага алган хүлээлгелеринде сөзүн ээ-евешпаан,

тараа белеткелдеринин планын доктааткан хуусааындан беш хонук эрте 100 хуу, оон иштинде кызыл-тасты 103 хуу күүсеткен. МТС-тин ажалдап бергени дээш хүлээлгени сөттөр өзүтаар колхозтар тараа дужаалгазын үргүлчүлөп турар.

ВКП(б) райкомунун секретари ЕНЗАК. Райкүүскомнун даргазы КАРА-ООЛ. Белеткелдер Министествозунун төлээзи ЧЕРКАШИН. Районун көдээ ажил-агый кидизинин эргелекчизи ДОСТАК-ООЛ.

ЭРЗИН РАЙОН

Эрзин районун эр, херээжен колхозчулары, көдээ ажил-агыйның тускай эртемнигер эш Сталинга чоруккан чагаага алган хүлээлгелеринде сөзүн ээ-евешпаан,

леринде сөзүн ээ-евешпаан, тараа белеткелдеринин планын доктааткан хуусааынын бетинде, сентябрь 17-де 100,0 хуу күүсеткен.

ВКП(б) райкомунун секретари ИРМА. Райкүүскомнун даргазынын оралакчызы ООЛАК. Белеткелдер Министествозунун төлээзи СЕВЕКИМТ.

Хүлээлгезин күүседип турар

Чоокта чаа Шагаан-Арыг МТС-тин комбайнэры Михаил Бюрбю, Сарыг-Сеп МТС-тин херээжен комбайнэры Анаа Легкихтен дүжүг ажаап алышкынынын үезинде машиналары бедик бүдүрүлчүлүгү ажалдаары дээш социалистиг чарыштын кыйгырынын алган.

Кыйгырмын харылавышаан, эш Бюрбю «Сталинец-6» деп комбайн-биле 25 ажал хүнүренин дүргүзунда 800 гектар тараа культуруларын ажаап алыр, 9000 центнерден эвээш эвес тарааны бастырап, ажаап алган шөлдүн 25 хууну луцильнич-биле ажалдап кыла болгаш он хонукта камнап алган кывар, чаар материалдар-биле ажалдаар деп хүлээнген.

Эш Бюрбю ажалды шак графика-биле организастаан болгаш эки

бүдүрүлчүлүгү түнелдерин чедип алган. Эш Бюрбюнун бригадазынын ажалдап берип турары Левин аттыг колхоз күрүш мурунунга баштайгы хүлээлгези—тараа белеткелдеринин планын обласка бир дугаарында күүсеткен.

Алдардыг комбайнэры Совет Тыванын бүгү комбайнэрларын мывча деп кыйгырган.

— Ажалдап кылырын доктааткан нормазын хүн-бүрүнде додур болгаш ажыг күүседипкенер, колхозчу дүжүттүн чидирини черле болду бэзалынар. Боттарыныг күш-ажылчы чединкинери-биле бистин мывч Төрөөн чуртувустун күчүзүн бижыглар х-рекке, бүгү делегейге тайбын дээш демиселдин херээнге бодувустун салышкынынын киришээр!

Школачыларнын шефи

Эрзан районун Хөндөй-Аксында чеди чыл школанын өөреникчилери 29 кижиз сумуда «Коммунизмче орук» колхозтун дүжүг ажаап алышкынын ажалына дузалажып, шеф ажылы кылган.

Шеф ажылыга киришкен өөреникчилерден Локшар, Диван, Даваалай, Зайцев олар эки ажалдаан.

К. НУРСАТ.

Областын районнарында күрүнеге тараа дужаалгазынын чоруп турарынын дугайында медээ (Сентябрь 15-те хуу-биле)

Районнар аттары	Беш хонуктун онаалгазын күүсеткени
Улуг-Хем	137,2
Кызыл	100,0
Эрзин	92,8
Сүт-Хөл	78,6
Каа-Хем	77,4
Бин-Хем	75,0
Чөөн-Хемчик	74,9
Чаа-Хөл	65,6
Танды	64,1
Барын-Хемчик	60,9
Тес-Хем	50,7
Бай-Тайга	36,9
Өвүр	34,1

Областын районнарында дүжүт ажаап алышкынынын чоруп турарынын дугайында медээ (Сентябрь 15-те хуу-биле)

Районнар аттары	Иници кескен тараа	Оон иштинде колхозтар
Тес-Хем	93,7	92,6
Эрзин	88,9	94,0
Тожу	77,7	100,0
Кызыл	75,2	72,6
Чөөн-Хемчик	74,8	74,3
Чаа-Хөл	74,4	74,8
Өвүр	71,6	91,7
Улуг-Хем	67,3	70,8
Бин-Хем	59,8	59,7
Каа-Хем	55,8	56,5
Сүт-Хөл	53,0	67,1
Бай-Тайга	50,4	85,0
Танды	47,5	48,0
Барын-Хемчик	41,0	51,7

Областын районнарында мал чемнеринин белеткелинин, силос салышкынынын чоруп турарынын дугайында медээ (Сентябрь 15-те хуу-биле)

Районнар аттары	Иници белеткел-кээп сикген	Оон иштинде ийитинин малыга	Сала-гаан синос
Өвүр	303,9	168,4	—
Тожу	213,9	105,3	—
Бай Тайга	124,0	45,8	—
Чаа-Хөл	109,7	103,7	173,0
Бин-Хем	101,8	81,5	91,1
Каа-Хем	93,8	88,5	85,3
Сүт-Хөл	85,8	107,2	110,0
Улуг-Хем	76,3	91,4	182,1
Танды	75,8	66,0	75,3
Чөөн-Хемчик	75,7	153,0	87,6
Тес-Хөл	74,2	61,8	—
Тес-Хем	65,		

Тываның ажылчы чоннарының үнү

Дайынга удур тайбың дээш

САРЫГ-СЕП. (Телефон биле). Чоокта чаа Каа-Хем районда Октябрь 14 чыл ою көдээ ажыл-агый артелиниң баштаар черинде делгем улуг баяндынга колхозчулар чыгып келген. Анаа колхозчулардан аңгыда ол колхозтун дүжүт ажаап алар ажилында шефтер турар Кызылдың педучилищениң студентилери база кирешкен.

Колхоз баштаар черинде дарга-эш Никитин хуралда айткан, эш Ломакинге өс берген. Эш Ломакин колхозчуларга, Бүгү делегей байдалының дугайында лекцияны номчаап, беш улуг күрүнериниң — Американың Каттышкан Штаттарының, Кыдат улус республиканың, ССРЭ-ниң, Англияның болгаш Францияның аразына Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының болгаш ол кыргырының адаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин резолюциязын оларга таныштырган.

Лекцияны болгаш беш улуг күрүнерин аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының колхозчулар канчаар-даа аажок улуг кичээңгейли-биле дынааннар. Хуралга өс ап чүве чугаалаан кижилерүзү дайынга удуз, тайбың дээш беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын аңгылап өөрүшкүлүү-биле салырында белиниң илередиң, ол хол үжүктерин стахановчу күш-ажыл-биле быжыглар дугайында бедик патриотчу күзөл соруун илередиң турганнар.

Тайбыңны стахановчу элчээнге кирер дугайында саналды хуралды бүгү киржикчилери чаңгыс үн-биле хүлээн алган. Тайбың камгалалының херээңге баштайгы боттук салышканы болдуруп, дүжүт ажаап алышканын болгаш күрүнеге тараа дужаарынын планын додур күүседир деп колхозчулар шийтирлеп алган.

Ол хуралдан Тайбың камгалалының Совет комитетинге дузалаар беш кижини составтыг комиссияны тургускан болгаш тайбың талаалачыларының область конференциязына баар төлөөгө колхозтун мурнакчы мал ажилдакчызы эш Г. Хамзылды колхозчулар бир үн-биле сонгуп бадылаан.

Тайбың херээн камгалаар

Чая-Хөл районунуң Молотов аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчу ажил-инчилери беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын чындаан ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин шийтиринин изин-биле чүүлдүг деп көрүп, өөрүшкүлүү-биле деткээнер.

Колхозтун коммунистериниң хуралына эш Чүлдүм өс алгаш, чугаалааны болза:

—Бис бо улуг документиниң алаанга өөрүшкүлүү-биле ат салыр бис. Чүгө дээрге, биско дайын черле керек чок, бистер тайбың күш-ажылга ынак бис. Бистин эчис сорулгавыс болза, чагаай амдыралдың дээди чадазы — коммунизм тургузавыс болур. Мен бодум Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышпаан, ону ак-сеткилдиг күш-ажыл-биле улам бадыткаар мен.

Ам бистер бо хүннерде 5 кижини колхозтун күрүнеге дужаар тарааны кургалдып турар бис. Хүнде 15 тонна тарааны кургалдып савалаар нормавысты 20 тонна чедир күүседир хуураңгы бис. Социалисттер Төрөөн чуртувустун күчүзүн, тайбыңны херээн быжыглаарының шалыңчы күш-ажылчы бугу колхозчуларны кыргырдым!

Ол ишкеш колхозчу коммунист эш Доспан ол саналды деткивишаан, бодунга күш-ажыл талазын биле бедиктен социалисттер хүлээлгени алган.

Молотов аттыг колхозтун тараа-жыдары бир дугаар хүлээлге болур күрүнеге тараа дужаалдаанын планын ол хуралдың соонда, сентябрь 10-да долдур күүсеткен. Оол иштинде кызыл-тасты 55 тонна дужаар тургаш, 75 тонна чедир ажыр күүсеткен.

М. ОНДАР ООЛ.

Тайбыңны болгаш улустар аразының найыралын быжыглаал

Американың Каттышкан Штаттары, Великобритания, Франция, Кыдат болгаш ССРЭ бо беш улуг күрүнерлер аразында Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар дугайында кампания уткуштур областың сан килдизиниң областың курстрахтың болгаш социал хандырылганын область килдизиниң ажилдакчыларының ниити хуралы сентябрьның 11-те болган.

Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар кампания дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин резолюциязын областың сан килдизиниң эргелекчизиниң оралакчызы эш Кавинин олтурушканнарга таныштырган.

Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин резолюциязын санал берип чүве чугаалап турган эштер чаңгыс кижилер изин-биле деткип турганнар.

Бүгү совет кижилер-биле бир дөмей областың сан-хөө ажилдакчыларының сагыш сеткилин илеретпешкан областың сан килдизиниң колбухалтери эш Памеловтун чугаалааны болза, — «Дайын дээрге миллион-миллион кижилерин ханының болгаш карааның чагынын далай ышкаш хөй тектүрү, дайынга миллион-миллион кижилер өлүп кырдыр болгаш миллион-миллион кижилерин чагаай амдыралы буступ үрелир болгай. Дайын кысыкчылары дээрге, өлүмүнү, качыгдал, түрегел-

дин, үрегдээшкенини, ханың болгаш аштын үүлгедикчилери дир. Ол бүгү кымга керек боор?

Күш-ажылдың кижилери бистерге дайынның биче-даа херээ чок. Тайбың чурттаар, амдыралды чагаайгайдыр, амдыралдың эки улуг чагаай тудугларын тудар, бойдушту чаартып тургаш, үнүш чок ховуларын чечеткелип турар садтар кылдыр хуулдуруп, бистин сорулгавыс чүглө ол.

Беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар кампания дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин резолюциязын аңгылап өөрүшкүлүү-биле салырында белиниң илередиң, ол хол үжүктерин стахановчу күш-ажыл-биле быжыглар дугайында бедик патриотчу күзөл соруун илередиң турганнар.

Беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының изин-биле деткээ болгаш ол кыргырының алаанга боттарының аттарын чаңгыс эл-сеткилдиг салыр дугайында сан-хөөнүң бүгү ажилдакчылары кыргырың резолюцияны хуралдың киржикчилери хүлээп алган.

Тайбың талаалачыларының об-эп-сеткилдиг салыр дугайында сан-хөөнүң бүгү ажилдакчылары кыргырың резолюцияны хуралдың киржикчилери хүлээп алган.

В. ЦЫПКИН.

Башкыларның үнү

ТУРАН. (Телефон-биле). Сентябрь 11-де Туранда ортумак школаның башкылар коллективиниң хуралы болган. Анаа школа директору эш М. В. Селина бүгү делегейге тайбыңның ужуз дузанын дугайында илеткел кылган болгаш беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын ССРЭ-ге чорудар талазы-биле Тайбың камгалалының Совет комитетинин пленумунун шийтиринин хуралдың киржикчилеринге таныштырган.

Илеткелди болгаш Тайбың камгалалының Совет комитетинин шийтиринин дугайында дынаандыгы башкылар улуг кичээңгейли-биле дынааннар. Хуралга санал берип чүве чугаалаан Г. А. Ермоленко, Ю. К. Хорошева, Л. Л. Карелин, Т. К. Негоркина болгаш оон-даа өске башкылар Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга боттарының аттарын чаңгыс кижилер ышкаш салыр бис деп чугаалап турганнар. Оон-биле чергелештир ол хуралга санал берип чүве чугаалаан кижилерүзү тайбың камгалалының ужуз дузанын дугайында чурттакчы чонун ортузунга таныдылга ажилын күштелдирер болгаш районун мурунда туруп турар ажил-агыйн чугула сорулгаларын чедикшиңниң күүседирине ажилчы чонну мобилизастаар талазы-биле партия, совет болгаш хөй ниити ор-

ганизацияларының хүн бүрү ажилына дузалажыр дугайында хүлээлгелери ап турган.

Школаның өөредилге эргелекчизи эш Т. К. Негоркина өс ап чүве чугаалааш:

—Төрөөн чуртумун күчү-шылдыгында болгаш оон улустарының быжыг эп-найыралдын чоргаарлап турар мен. Мээн Ада-чуртум оон-даа артык күчү-шылдыг болзун дээш, дайын кысыкчыларына ол оон-даа сүртенчиг мөге чагаай болзун дээш мен Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга адымы салыр мен. Бистер, башкылар тайбың дугайында шыны чурттакчы чонун калбак кезээниң медерелинге чедирер бис. Бистер, бистер чуртувуска коммунизмниң бүрүн тилелгези дээш маадырлыг күш-ажылче, чаа дайынның айылына удур тайбың дээш димиселче чонун калбак массаларын большевикчи өсөтөр-биле эдиртир бис — деп медеглээн.

Башкылар коллективиниң хуралында Тайбың камгалалының Совет комитетинге дузалаар беш кижини составтыг комиссияны тургускан болгаш тайбың талаалачыларының область конференциязына баар төлөөгө ук школаның дээр башкыларының бирээзи болгаш өөредилге эргелекчизи эш Т. К. Негоркины сонгаан.

М. МАМОНОВ.

Күш-ажылчы хүлээлгелер

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районун ажилчы чоннарының күш-ажылчы патриотчу көдүрүшкүнү хүн түдүм-на улам бедип турар. Хөй кижини киржикчилер хуралдарга ажилчы чоннар Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салыр болгаш ол хол үжүктерин бүгү делегейге тайбыңны ыдыктыг херээниң тилээри дээш күш-ажылчы чаа-чаа чедикшиңнер-биле быжыглаары боттарының белиниң чаңгыс үн-биле бадыткап, медеглеп турар.

Шагаан-Арыг сумуда «Искра» көдээ ажил-агый артелиниң (даргазы эш Доржу, партия эге организациязының секретари эш Санчай) колхозчулары күрүне мурунуга бир дугаар хүлээлгени күүседир дээш эрестиг ажилдап тургаш, күрүнеге тараа дужаарының планын сентябрь 9-та, хуусаа бетинде күүсеткен болгаш ам МТС-тин ажилдап бергени дээш на-тур төлөвиринге тараа дужаалгазын үргүлчүлөп турар.

Шагаан-Арыг МТС-тин суралгы комбайнеру эш М. Бурбу беш улуг күрүнериниң аразына Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыргырының алаанга ат салышканын чымылдаан ССРЭ-ге чорудар дугайында тайбың камгалалының Совет комитетинин пленумунун

Август айның планын күүсеткен

Улуг-Хем районун үлетпур комбинатда август айның бүдүрүлгө планын 101,4 хуу күүсеткен. Оол иштинде сапог идик кылдыр салбыр 120 хуу, тууйбу кылдыр салбыр 108 хуу, чугай өртөдир салбыр 170 хуу, шанаак, терге болгаш доскаар кылдыр салбыр 111,6 хуу, нарын чүве чазар салбыр 100 хуу күүсеткен, мурнакчылар болганнар.

Комбинаттын бүдүрүлгө планын ажыр күүседир дээш ак-сеткилдиг, кызымаккай ажилдап турар мурнакчыларын саны өзүп турар. Чазаакчы Чаш-оол үлүг нормазын 130 хуу, тууйбу хентекчилери Коптева, Шагарина, Кыргыз Шура олар—125 хуу чедир, довурак сөрүткүчү Бочкарева—120 хуу, сапог дааракчызы М. Баранова—140 хуу, нарын чүве чазар салбырда М. Кязев — 127 хуу, Торнев — 115 хуу, ыяш дилдикчилери Олай—115 хуу, Ташкин — 119 хуу күүседип турар.

Комбинаттын ажилчын, албан хаагчылары эш Сталина чорукта чагаада алган хүлээлгелери алдарлыгы-биле күүседип, сентябрь айның планын оон-даа артык түнелдиг күүседир дээш бүгү күжүн салып турарлар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Малга чем белеткээрин үзүктелдирбес

Тес-Хем районун колхозтарында ам үеде мал ажилы колдап турар болза-даа, мал чеми — белеткеп турары үзүктелешкенин болуп турар. Берт Даг сумуда Ленин аттыг улугтары катыштырган колхоз мал чеми белеткээриниң планын август 25-те 72,8 хуу күүсеткеш-ле оон бээр чаңгыс хуу-даа немевээн. Ол ышкаш Чыргаландыда Калинин аттыг улугтары катыштырган колхоз сизген планын 60,9 хуу чедиргеш-ле олуруп берген. Олар сизге ажилында турган бригадалары дүжүргөш, чамдызын тараа ажилында киргилээ, чамдызын анаа алдарыңче чорудупкан чүүл бар. Үстүү Шынаада Молотов аттыг колхозтун даргачы Семен сизгенге турган бригаданы дүжүргөштен оларның хөй кезин аалдарында анаа олуруп турар.

Мал чеми белеткээриниң планын чүс хуу күүсетпей тургаш, ол ажилды шуут дүжүрер хамаан чок, харын сулардып безин болбас деп айткышкын турбуура ону ара каапчак, чаңгыс талаал турар чорук окта болбас. Бо дугайында районун көдээ ажил-агый килдизиниң тазаланган кандыг-даа хемчег албай турар.

Бо болза, партия болгаш чазактын айткышкыныга канчал-даа таарышпас чорук тур. Ол колхозтарда мал чеми белеткээр ажилды катап организастап, планын 9 ай иштинде ажыр күүсетирер керек.

О. ТОВУУ.

Бадылаан планы ыяавыла күүседир дээш ажилдаар

Эрзин районун Качык сумуда «Кызыгдарж» колхоз ниитинин малынга чемаер белеткээриниң ажилын кончук оожум темпи-биле чорудуп турар.

Сизген белеткелдинде 2 бригада ажилдап турар. Ук бригада-ларда сизген кезер чаңгыс-даа ма-шина чок. Олар чүглө хол кадырлары-биле сизген кестирип турар. Артельдин баштаар чери сизгенчилерин күш-ажылчы багай организастааннан ийи бригада сизген кезиде эгелээден бээр чүглө 1549 центнер сизген белеткээр ийикпе, планын 12,4 хуу күүсеткен.

Артельдин баштаар чери мал чемнери белеткээр талазы биле бригадаларда колхозчуларның күш-ажылчы шын организастап, ниитинин малынга чемаер белеткээриниң планын ыяавыла күүсетирер ужурулуг.

К. ӨЛЗЕЙ.

Мурнакчы колхозчу

Сүт-Хөл районун Сүт-Хөл сумуда Киров аттыг колхозтун колхозчу Х. Борбак-оол колхозтун иштинде кайы-даа ажилга мурундан бээр мурнакчы болуп келген.

Х. Борбак-оол бо чылын аятын сизген кезер машиназы-биле хүн нормазын 150—200 хуу чедир күүседип турган. Ам ол-ла хевээр тараа кезеринге киргеш, хүн нормазын база 210 хуу чедир күүседип турар. Оон тараа кестирин турар аятарының ажаалгазы кончук эки, күш-шылды өске колхозчуларның аятарында ажыр турар.

М. ДОРЖАЙ.

ОБЛКУУСКОМДА

1951 чылдың I дугаар чартында сан-хөө планын күүседир дээш организастаан социалисттер чарыштын түнелин үндүрер болгаш шаныял доктадыр талазы-биле Тыва областың сан килдизиниң чанында комиссияны кирип келген матери-алын ажилчы чоннарың депутаттарының область Советиниң күүсөму чоокта чаа көргөн.

Социалисттер чарыштын түнелинде

1951 чылдың I дугаар чартында сан-хөө планын күүседир талазы-биле чедикшиңниң болган дээш, күрүне орулганын болган 112,5 хуу, үндүрүг болгаш оон чымылдаанын планын 134 хуу, ажаалга кассазының талазы-биле 100,2 хуу, күрүне страхованиязын планын 112 хуу күүсеткен Бий-Хем районунга 3500 рубль түнүг бир дугаар шаңналды облкууском тыыскан.

Колхозта хүн

Аяс каан хүн. Улуг-Хемниң солгай талакы эринде Чкалов аттыг колхозтун делгем ховулары чаптылып шөйүлгөн.

Машина скоростузуң немевышаан, Кара-Хаак суурже углаан оруктап хап-ла олурган. Оруктун он талазында сарыг далай дег кызыл-тас сагланнадыр чаптып, мотор даажы дыңналып турган. Ырак эвес черде ак-көк будуу кыланайнып, хову корабли шимчеп турган. Ол болза, Кызылдың машина-трактор станциязын механизатору Ондар Доржуун боду чорур комбайны болган. Өске участка сизген кезер машиналарың, база жатка-самборскаларың машинистер Маргалак болгаш Шипилов олар тараа культураларын кестирип, чаржып турган.

Кара-Хаак суурга чөдө бердивис. Суурун кыдында ырак эвес черде шан. Ында ажил изиг түлүк чоруп турган.

Бойдуштук күштерин билдирин-биле ажилыышаан, колхозчулар суг күжүнүң дузаламчызы-биле тараа бастырылганын организастаан. Чер-би хеминиң аксыдан кызыы бугалап суг чоорту өрү көдүрүп турар. Ол коргунуч-ла. Ындыг болза-даа, Чкалов аттыг артельдин кежигүнери физиктин дүрүмүн өөренип билгеш, суг көдүрүп кылдыр албадан. Ол болза, оларның күш-ажылын дыка чингеткен болгаш ажилдың бүдүрүчүлүүн элээн бедиктен. Шывылгышанда туруп турар чартык нарын молотилка чанында улуг сараат кызыл-тас. Сноптарны үзүктел чокка сөөртүп турар. Дүштеки чем үеде чоошупал келген. Чапсарга чедир норманы күүседир дээш бастырылга бригаданың кежигүнери ажилды кезенишкенин чорудуп турган.

Артельдин баштаар чериниң кежигүнү эш К. Оюн молотилканың ажилын шуут хуралыла хүлээлгелди кижини К. Оюн ажилдың бүгү чорудууны кичээңгейли хайгаарал, чамдыкты машинист Сундуйунун орунунга ажилдап, сноптарны боду барабанче дамчылып берип турар. Ажил хайнып турган. К. Оюн колхозчуларын сергедип, «хөгүлүг, хөгүлүг» деп алгырып турган. Шарыгтарын үзе кескилеп каан сноптар молотилканың барабанчыңе үзүк чок шуужуп-ла турган.

Бастырылга агрегатында саван бөлүдүрүкчүзү Парма, саван сөөрткүнү Кызыл-оол олар эки ажилдап турар.

Делгем улуг шаңда тараалар хөй. Тарааларын ол-ла доран арылган турар. Ында веялка үзүктел чок ажилдап турар.

Күрүнең тараа хүлээп алыр чедикшиң чорударына белин сери адында тараалар хөй. Ол тарааны Кызылдың автотранспорт которазының «ГАЗ—51» деп автомашиназы сөөртүп турар. Машинаның чолаачызы эш Залан «Заготзерноун» пунктузу биле артель аразына чаа дүжүттү хүнде ийден эвээш эвес сөөртүп турар деп хүлээлге алган.

Колхозчулар Тонгак, Лопсан олар машинаны саадатпайн тарааны дүргөн чүдүрүп турар. Дезичи эш Маркулина бастырган тарааның үчүдүн эки тургускан.

Колхозтун даргазы Михаил Александрович Буянов шаңга чөдөп келген. Ол болза, ховудан мырыңай чаа келгени ол. Оон арны хүнге кара тараа тодуга берген. Михаил Александрович кончук анык, ол Ленинчи-сталинчы комсомолдун кежигүнү, чоокта чаа мелiorация техникамын дооскан, тыва дылды эки шингээлди алган. Артельдин кежигүнери Буянов бо чылын болуңун удуртукчузу кылдыр чаңгыс үн-биле сонгаан. Буянов колхозчуларын идегелин үнелеп турар. Мурнакчы дүжүлгө, мичуринчы эртемниң чедикшиңнеринге дайнышаан, Михаил Александрович көдүрүшкүнчө артельди идегелдиг аппарат чорур. Чкалов аттыг колхоз эрткен чылын районга эң-не хожудангай кылдыр санадып турган болза, бо чылын көдээ ажил-агый артели элээн чедикшиңнерлиг болуп турар.

—Бистин колхоз тараа культура-ларының ажаап алышканын август 7-де эгелеп кирген. Тарааны чогуур өйүндө тарып, чапты үеде эки ажааганын түнелинде чагаай дүжүттү өстүрүп алган бис. Колхозчулар ам дүжүт ажаап алышканын болгаш күрүнеге тараа дужаалгазын улуг көдүрүшкүнүг чорудуп турар деп эш Буянов чугаалап турар.

Колхозтун сууру Кара-Хаак өзүп турар. Оон кудумчуларында чаа-чаа ыяш бажыңнар өзүп турар. Ажаап алышкынын изиг-түлүк үезинде безин тудуг ажалы соксавайн турар. Чыл төңчүзүңе чедир дыка хөй ажилды күүседир ужурулуг. Ол хара-алышкынын устакоту партия эге организастаанын секретари Тимофей Степанович Самороков эки удуртуп турар. Бис эш Самороков колхоз конторазына Кызыл-биле телефон дамчыштыр чугаалажып турда ужуражы берген бис. Ол, төп кудумчунун, колхозчуларын кодыан чанынын устакоттарынын планнашкынын тодаргайлап турган.

—Бис бо чылын бистин колхозчу суурувустун тудугларың чингине планын колхозчуларын ниити хуралыга чугаалашкан бис. Ынчаарда он кижини составтыг тудуг бригаданы бадылаан. Тудугчулар Кудрявцев, Чаптый, Шумбелек, Сарыг-оол болгаш оон-даа өскелер бидир ажилды нормаларын хүн бүрүде 120—130 хуу күүсетпешпаан, тудугда эки ажилдап турарлар. Бис колхозчулар чурттаар үш бажыңны, беш чүс баш кирер күш кажазың, беш чүс баш кирер ишек кажазың тудуп дооскан бис. Ынчаарга бызаа кажазың тудуунга хергелээр тудуг материалы белин. Тудуг бригаданы амгы үеде ишкери 150—200 тонна хире тараа урар склад тудуунда ажилдап турар деп эш Самороков биске дыңнаткан.

Ажил-агыйның бүгү адырлары колхозта хөгжүп турар. Мал ажилы чыл бүрүде өзүп турар. Ам колхозтун кодыланды ийи муң баш мыйыстыг бода мал болгаш шээр мал санатын турар. Колхозтун малчылары бо чылын дөрт чүс беш ураганарны, дөртен чеди бызаалары камгалап алган. Мал ажилының бригадир эш Бүрүкей ниитинин малынга тодуг болгаш чылыг кыштагыдышкынын хандыра дээш улуг сагыш салышкынын илередиң турар. Мал чемнериниң белеткелдинде ийи бригада ажилдап турар. Олар 160 тонна сизгени сараатпаан, силос салышкынын чорудуп турар. Колхозтун күш фермазы өзүп турар. Артель бо чылын Кызылдың инкубатор станциязындан дөрт чүс бежен далаа оолдарын садып алган. Чаш-уруг болгаш Семис-уруг оларның ногаа бригаданы беш эвес чедикшиңнерлиг болуп турар. Бригада 16 гектарга хөй санныг капустаны, огуреттерни, помидорларны, согунаны, морковту, свекланы өстүргөн. Ары ажилы колхозка хөй орулганы берип турар. Ажил-агыйның ол адырын дүржүлгө ары азыракчызы Василий Дмитриевич Шипилов удуртуп турар. Эш Шипилов ары азыракчыларының дээди курсун дооскан болгаш чээрби ажил иштинде ажилдап турар.

Эш Шипилов сөөлгү беш чыл дүргүндө бир чүс чээрби чеди ары өгүлери өстүргөн. Бо чылдарын дүргүндө артельдин арылары 8,5 тонна ары чигирин, 40 килограмм бараанын восканы берген. Колхоз ары чигирин болгаш воска сатканындан ийи чүс муң рублялы алган. Ам колхозта сөзөң ийи ары өгүлери бар. Ары азыракчының күш-ажылын бедик-биле төлөп турар. Эш Шипилов чыл бүрүде чүглө немелде төлөвир кылдыр үш центнер ары чигирин ап турар.

Колхозтун бичин уруглары хөгүлүг болгаш өөрүшкүлүг чурттап турар. Тыва долу эвес ортумак школаның өөреникчилери чагы үеде эки дыш-танмышаан, хову ажилына улуг дузаны төгүскөн. Интернатта чурттап турар чеден ажул уругларның эки өөренирине улуг сагыш салып, интернаттын өрээлдерин болгаш уруглар өөренир класстары эки септээ, школаның бүгү өрээлдеринде хөй яны лозуннар, плакаттар, чурдуктар бар. Столоваяны, кухняны, хлеб быжырап черни эки дерип чеп-сеглээн.

Совет колхозчулар аас-кежиктиг чурттап турар. Совет эрге-чагырга Тываның ажилчы чоннарың бай-шы

КОЛХОЗ ТУДУУ

Тудуг ажылын кичээнгейниң төвүнге тургузар

Большевик партия болгаш совет чыраак бистин областың колхозчуларын амыдыралдын сууржуң хевириниң шилчидер дугайында канчаар-даа аажок чок улуг сагыш салып, күрүненен хөй түнүг хөреңгини сууржудулганың хөреңгиде дедир эргилде чок берип турар. Күрүнениң берген ол ашка хөреңгизин Каа-Хем районун «Большевик» көдээ ажил-агый артели чөп ажыглайын турар.

Колхоз бо чылын дыка хөй чаа тудууларын кылып планын. Ынчалдаа-даа ол план күөсетимейн турар. 15 чуртталга бажынары тудар планын чыгарып-даа бажынын тудуу дооступ, ажыглап кирбээн. Чүгүле бир чуртталга бажынын ханазы доозулган болуп турар. Ол ышкаш планда көрдүнгөн инектиң, чыгынын болгаш база шээр малдын чыгыс-даа кажалары тутунмаан болуп турар.

Колхозта тудуг ажылынын оожум чоруп турарынын чылдаганы болза, колхоз баштаар чери тудуг ажылынын ийи дугаар чергенин хөреңгиде кыдыр кыдыр, тудуг бригаданын четчелер тургуспааны-биле тайылбырлаталар. Тудуг бригаданын 40 колхозчулар ажалдаар ужурул турган болза, ам херек кырында 10 безин четпес колхозчулар ажалдап турар.

Колхозта тудуг бригаданын бригадиринге партия эге организациянын секретари эш Ензак ажалдап турар. Ол бодунун бригадир хүдээлгезин багай күөседип турар. Тудуг бригаданында күш-ажылды сагыла чуруму кончуг кошмак, эртен ажалга 9-10 шактарда үнер болгаш кезеэ эрте тарай берип турарлар.

Чамдык бызачылар Бунды болгаш Борбалдай олар беш алды хонуктун дургузунда кандыг-даа чылдагаан чок ажылга үнмейн турган чоруктар бар. Ол ышкаш коммунист бызачы Ошкү-Саар болгаш Маны олар көдээ ажил-агый артелинин Уставын каржызы-биле үрөп, тудуг бригаданын ажалдаарындан буруп турган.

Ажыл шагы үзүп прогудлап турган колхозчуларын колхоз баштаар чери болгаш тудуг бригадириниң талазындан кандыг-даа хемчег албайн турар. Колхозта тудуг ажылын кичээнгейниң төвүнге тургузуп, тудуг бригаданын четчелер, күш-ажылды сагыла чурумун үрөп турарлар-биле демисежири колхоз баштаар черинден болгаш бригадириниң талазындан шынгы негетинип турар.

К. ОЧУР-ООЛ.

Өглерден чаа культурул бажыңнарже

Чөөн-Хем районун Хөндөргей сумуунда «Кызыл тараачы» колхозка 1950 чылда 96 бажыңнар тутунган турган болза, ам 150 чөдди турар. Бир эвес кырыша чок бажыңнар-биле казы нияти санын ал-ыра 200 ажал турар.

Бистин колхозчулар өгден чаа бажыңнарже шилчип, культурул чуртталганы чорудуп турарлар. Ам чунар бажын тудуп алырын кол-

хозчулар чагыс үн-биле шитпир-лээвер.

Тудуг ажылынга Ч. Чультум, С. Дамбаа олар эн эки ажалдап турар. Тудугга чүгүле эр улус киржин турар эвес, харын хөреңгенин база киржин турар. Олар чаа туткан бажыңнарын кырын довурактап, тайгадан ыаш сөөртүп турарлар.

К. КОШКАР-ООЛ.

Колхозта тудуг ажылы

Эрзин районун Качык сумуунда бо чылдын ийи дугаар чартында организастатынган «Кызыгааржы» колхоз бо чылын чуртталганын беш санын бажыңнарын тудар деп планнаан.

Колхозтун тудуг бригаданын кежигүннеринин дем-билелиг ажылынын түнелдинде чуртталганын

беш бажыңнарын чок тудуу доозулган. Ол ышкаш 40 баш инек кирер кажаа база тутунган.

Тудугчулардан Даңгыр-оол, Серээдир, Б. Дүгүр, Дарыймаа, Чагытмаа олар эки ажалдап, бөдүрер ажал нормазын ажыр күөседип турар.

К. ӨЛЗЕЙ.

Уруглар яслизи

Тес-Хем районун Калинин атт көдээ ажил-агый артелинин тараа шөлдүнде эш Кеский-оолдун бригадир-эң бригаданында уруглар яслизи организастап тургускан. Ында 12 уруглар бар.

Ам ол яслиге колхозтун хөреңгивери богарынын уругларын тургузуп кааш, боттары күш-ажылчы чорун көргүзүп, тараа шөлдүнде эл-екшилдег чаагай дүжүттү ажаап алырын дүргедеди-

ринге улуг ажалдарын кылып турар.

Ясли эргелекчизи Чагармаа болгаш уруглар ажаакчызы Навычик олар колхозчу иелерин уругларын кичээнгейни-биле хайгааран, культурул ажаы-чанга кижизидип турар. Сталин башкага чоруткан колхозчуларын чагазында алган күлөөлелерин күөседиринге улуг идиңни берип, дүжүт ажаап алышынын дүргедиринге улуг ролдыг болуп турар.

Б. КАРА-ООЛ.

Колхоз тургузушкунунун айтырыгларынга юридиктиг консультация

АЙТЫРЫГ. Күскү ангыс болгаш кур чер андарылазынын планын күөсеткени дээш 1950 чылда колхозчуларга тысып турган шанналар 1951 чылда күштүг хөвээр артып турар бе?

ХАРЫБИ. Ие, хөвээр күштүг болуп артып турар.

Күскү ангыс болгаш кур чер андарылазынын сезонда нормазын аты-биле азы эш шары-биле ажалдап тургаш ажыр күөсеткен колхозчуларга 1951 чылда 10 чедир күш-хүн хемчээлдиг шанналы, а ычнарага сезонда нормадан ажыр андарган чезин чагып тарыыр ангыс болгаш кур черин гектар бурзунге ийи тапкыр хемчээлдиг күш-хүннерин санап бээрин сүмелеп турар.

Чазын чагып тарыыр культура-ларга күскү ангыс болгаш кур черлерин андарар планын бригада аайы биле доктааткан хуусааында бүрүн күөсеткенде болгаш тартар күш-биле андарар ангыс черин немелде ооналдын бүрүн кылганда 1951 чылда колхозтун хову ажылынын бригаданын бригадиринге 40 күш-хүн чедир шанналы санап бээрин колхозтарга сүмелзэн.

Ангыс чер андарарында беш хонуктун дургузунда бөдүрер ажалдын бештен эвээш эвес ээлчег нормазын күөсеткенде ол беш хонукта ангыс чер андаргаш ажалдап алган күш-хүннерин кырынга 40 хуу хемчээлдиг немелдени трактористерге болгаш прицептиктерге немей санап бээр.

Ангыс чер андарарында беш хонуктун дургузунда бөдүрер ажал-

дын бештен эвээш эвес ээлчег нормазын күөсеткенде трактор бригаданын бригадирлеринге, оларнын дузалакчыларынга, үч-гүчк-запращиктерге болгаш бүгү трактористерге ол ангыс черин андаргаш ажалдап алган күш-хүннерин кырынга база-ла 40 хуу хемчээлдиг немелдени санап бээр.

Прицептик-колхозчуларга оларнын ангыс чер андарылазынга ажалдап алган бир күш-хүн бурзунге-ле бир килограмм хемчээлдиг минимунун камгалдап натуралдыг тарааны бээр. (ССРЭ-нин Көдээ ажил-агый Министерствозунун 1951 чылдын июль 26-да үнгөн 1047 дүгүлүг дужаалын көрүңер).

АЙТЫРЫГ. Районун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизиниң тускай эртемниглерин колхозтун мал кажазын тудар сметазын кылганы дээш колхозтардан төлөвир ап турары шын бе?

ХАРЫБИ. Колхозтардын мал-даа кажаларынын болгаш өске-даа тудууларынын тудушкунунун сметазын кылары районун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизинин хүдээлгези эвес болур. Колхозтарда ажалгай тудууларынын тудушкунунун чангыс-ай төлөвилелинин бүгү-ле сая-хөө сметазын колхозтун санакчы (бухгалтери) болгаш колхоз баштаар чери кылып тургузар ужурулду. Чангыс аай хевирлиг тудууларын сая-хөө сметазын санап кыларынга районун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизин колхозтарга консультацияны бээр болгаш практиктиг дузаламчыны чедирер хүдээл-

Көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чылдазын эки организастаар

Көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чогуур өйүндө чылдазы Тыва автономнуг областың ажил-агый болгаш культура хөжүмдесинге улуг ужурулдузалыг.

Көдээ ажил-агый үндүрүү бүрүнү-биле районнар бюджеттеринге кирер, ычанганш районнарда ажил-агыйнын болгаш культура тургузушкунунуң планнарын ботандыраары көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чылдазындан шуут хамааржыр.

Кайда-ла көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чылдазын большевикчи организастаан, чурттакчы чонунун ортузунга агитас-массалыг ажылды калбарган, үндүрүг агентилери көдээ Советтерде, анаа-ла олурбайн, чонунун ортузунда ажалдап турар болду. Ында үндүрүг чылдазы чогуур өйүндө чылдынып турар.

Көдээ ажил-агый үндүрүүнү шалыкын өзү-биле чыып турар районнар бар. Чижээ: Тере-Хөл районда үндүрүг чылдазы 57 хуу, Өвүр районда 42,2 хуу, Эрзин районда 39,5 хуу, Пин-Хем районда 38,2 хуу болуп турар. Ол ышкаш ол районнарда чамдык үндүрүг агентилери көдээ ажил-агыйнын 1951 чылдагы үндүрүүнү бүрүн чыып алган барымдаалар бар.

Улуг-Хем районунун Баян-Кол көдээ Советинде үндүрүг агентизи Полюзуктов 1951 чылдагы үндүрүгү сентябрын 1-ге чедир бүрүн чыып алган, ол ышкаш Торгалыг болгаш Шагаан-Арыг көдээ Советтеринде үндүрүг агентилери Мотвиенко, Арыүрө олар үндүрүгүн 50 хуузун сентябрь 1-ге чедир чыып алган.

Областың элзэн хөй районнарында көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чылдазы кончуг четпес чоруп турар. Кызылдын көдээ районунда (районун сая килдизиниң эргелекчизи Митряшкин) сентябрын 5-ке чедир үндүрүгүнү чүгүле 10 хуузу чылдыган, ол ышкаш Танды районда (сая килдизинин эргелекчизи Цыкин) көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чүгүле 12 хуузу чылдыган. Бай-Тайга, Барыын-Хемчик, Чөөн-Хемчик районнарында үндүрүг чылдазы багай чоруп турар.

Ол районнарын сая-хөө органнын удурутчулары районнарын ажил-агый болгаш культура хөжүмдесинге улуг ажык дузалыг ажалды харысалга чок күөседип турарын херечилеп турар-дыр. Ол ышкаш ол районнарда партия болгаш совет органнын удурутчулары көдээ ажил-агый үндүрүүнүн чылдазынын ажил-агый болгаш политика талазы-биле ужурулдузанын үнелеп көрбөй турары канчап-даа шын эвес.

Районнарын сая килдистерин үндүрүг инспекторларынын болгаш сумуларда үндүрүг агентилеринин ажалын хынаар оларны боттуп удурутка-биле хандылар, көдээ ажил-агый үндүрүүнү хуусаа бетинде бүрүн чыыр дээш оларнын аразынга социалистик чарышты калбартыр чугула.

В. БАРАБАНОВ.

Кара-Калбак АССР. Тахиа-Таштын суг бедиринин тудуунун районунда «Узлопробекта» деп топография отряды ажалдап турар болгаш Тахиа-Таш хоорайнын турар черинин чуруун кылып турар. Чурукта: топографчылар Ю. Дворяников биле И. Каланов келир үениң Тахиа-Таш хоорайнын девискээринин чуруун тыртыр турары. Чуруу О. Кузминини. СЭТА-нын прессклишези.

Сая-хөө болгаш банк системазынын ажилдакчыларынга чаа чиигелделер

Сая-хөө болгаш банк системазынын ажылы бистин чуртувуста ботандырып турар социалистик тургузушкунун байдалынга политика болгаш улус ажил-агыйнын талазы-биле чугула ужурулдузалыг.

Сая-хөө болгаш банк аппараты болза, социалистик күрүнениң ажал-агый амьдыралынын болгаш социал-культуразынын канчаар-даа аажок улуг программанын эрежек чугула хөргилер-биле хандырап хүдээлгези.

Сая-хөө системазынын мурунуга күрүнениң салган сорулгалары бодунун ужурулдузанын талазы-биле кончуг харысалгалыг болгаш Ленин-Сталинның партизынын хөреңгеге бодун бердинген, политика талазы-биле белеткедип, сая-хөө ажилынын техниказын эки шингээди алган шыырак ажилдакчылар-биле сая-хөө аппараты бүрүн хандырынган турарын негеп турар.

Партия, чазак болгаш эш Сталин боду сая-хөө системазын быжыларынга хүн-бүрү боттуп хемчеглерин ап, сая-хөө ажилдакчыларынын материалдыг амьдырал байдалын улам экижидер дугайында үргүлчү сагыш салып турар.

1949 чылда чазактан үр чылда ажалдааны дээш сая-хөө болгаш банк системазынын ажилдакчыларынга немелде төлөвир тыпсыр дугайында база хептич болгаш ыглар-дыр демоктеринин формазын доктадыр дугайында хоойлу үндүргөн.

Бистин областа чүгүле областың болгаш районнарын сая килдистериниң аппаратынын талазы-биле 51 ажилдакчыларга, оон иштинде 22 тыва кижилерге сая-хөө албанынын чөвүлекчизи деп атты тывыскан.

1951 чылдын июнь 18-те ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиуму сая-хөө болгаш банк системазынын ажилдакчыларынга чаа макталды доктаадып турар Чарлыкты үндүргөн.

Ол Чарлык болза, сая-хөө албанын чөвүлекчизи деп ат тысып турар кижилерге сая-хөө системазынга үр чылда болгаш ажалга үзүктел чок ажалдааны дээш, база ол ышкаш сая-хөө системазынга тускай ажал стажтыг удурутур болгаш харысалгалыг өске-даа ажилдакчыларын орденнер-биле болгаш медалдар-биле шаңнаарын доктааткан.

Ол чарлык сая-хөө болгаш чээли системазынын ажилдакчыларын шаңнаарынын моон дараазында хуусааларын болгаш нормаларын доктаадып турар: сая-хөө болгаш чээли органнынга 10 чыл дургузунда үзүктел чок ажалдаан болза «Күш-ажылчы шылгалар дээш» деп медал-биле, 15 чылда үзүктел чок ажалдаан болза «Күш-ажылчы алдар дээш» деп медал-биле, 25 чылда үзүктел чок ажалдаан болза, «Күш-ажылдын Кызыл туку» ордени-биле-шаннаар болгаш 30 чыл ажал стажтыг ажилдакчыларга бистин күрүнениң дээди шаңналы Ленин орденин алыр эргени берип турар.

Областын сая-хөө килдизинин коллектив ажилдакчыларынын нияти хуралынга партияга, чазакка болгаш эш Сталинга сеткил-сагышынын ханызындан өөрүп четиринин илереттишпаан, сая-хөө болгаш чээли системазын моон сонгаар улам быжыра, бедик билиглиг каадырлар-биле оларны хандырап, күрүнө бюджетини оруулар кирер талазы-биле доктааткан планын күөседир болгаш ажыр күөседирин, ашка-мөңгүнүн чарыдалыга күрүнениң шынгыны чурумун сагымы дээш контрольду хандырап, улус ажил-агыйнын алдыларынга немелде орууларын болгаш куравагыларын тывар, бүгүле черлерге эконом камналгазын шитпирли-биле күштедирер дугайында боттарынга тодаргай хүдээлгелерин алган.

Н. ФИЛИППОВ.

агротехниканың негелдесин өзүгаар МТС-тин директору тодаргайлаар.

АЙТЫРЫГ. Үш чыл хуусаалыг көдээ ажил-агый шкколазын өөренири-биле командировкалаткан артель кежигүүнүге колхоз кандыг төлөвирин тургузуп болуру?

ХАРЫБИ. Үш чыл хуусаала өөренир колхозтар даргаларын белеткээр талазы-биле көдээ ажил-агыйнын ортумак шкколазын өөреникчизинге болгаш колхозтар даргаларынын билин бедиреринин болгаш белеткээриниң талазы-биле чыл хуусаала курстарынын дынакчыларынга ай санында 200 рубль хемчээлдиг күрүнө стипендияны бүгү өөредилге дургузунда берип турарын доктааткан. Ол ышкаш колхозчуларын нияти хуралынын шитпирин өзүгаар шкколанын өөреникчизинге болгаш бир чыл хуусаала курстарын дынакчыларынга ай санында 20-ден 35 чедир күш-хүннерин санап бээрин болгаш 200 рубль хемчээлдиг ашка төлөвирин бүгү өөредилге дургузунда берип турарын колхозтарга сүмелзэн.

Колхозтар даргаларын белеткээр талазы-биле көдээ ажил-агыйнын ортумак шкколазын болгаш колхозтар даргаларынын билин бедиреринин база белеткээринин талазы-биле бир чыл хуусаалыг курзун дооскан кижилерин оларны өөредир-биле чоруткан боттарынын колхозууче лодир чоруткан турар ужурулду.

Кыштаглашкын белеткелинде четпестерни узуткаар

Колхозтарнын болгаш совхозтарнын нийтилештирген малдарын өстүрериниң үш чыл планын чедишикчин күөседиринге кышка удуру белеткел ажылын чорудары улугу-биле хамааржыр. Чаа кажаларын четчир санын-биле кылыр, эрги кажаларын септээр, эрги өдекти бөлүп ажаар, эрги кыштаг кажаларын, эм, чугай-биле дезинфекциялаар ажалды организастаар чорук районун совет болгаш көдээ ажил-агый организастарынын, база көдээ ажил-агыйнын тускай эртемниглеринин сонгаарладып болбас хөреэ болур.

Ындыг болза-даа Улуг-Хем районун колхозтарында бо ажалдар өзүлү чорутунмайн турар. Районун колхозтары 1951 чылда 9 санын чангыс-ай хевирлиг инек кажаларын кылып турган, чүгүле Киров атыг болгаш «Свобода труда» колхозтар бир-бир кажаларын тудууларын дооскан. Калинин, Жданов аттыг, «Кызыл туку» колхозтар бир-бир кажаларын чүгүле ханаларын кылган. Колхозтарга 7 санын бызаа кажалары кылырын Киров аттыг болгаш «Кызыл туку» колхозтар чаа эгелеп тудуп турар, 8 санын аты кажаларын кылырын «Свобода труда», «Искра» болгаш Калинин аттыг колхозтар чүгүле ханаларын доозуп турарлар. 7 санын хой, өшкү кажаларын кылырын чүгүле «Кызыл-туку» колхозтан 500 баш хой кирер бир кажанын тудууну дооскан. 3 санын куш фермалары тургузар дээн болза, Ленин, Димитров аттыг колхозтар ол ажалдын тудууну ханаларын доозуп турарлар.

Район девискээринде 58 инек кажаларынын, 6 аты кажаларынын, 82 хой, өшкү кажаларынын, 9 куш фермаларынын, 9 хаван фермаларынын болгаш 49 бызаа кажаларынын капитал септелгелери амдыга чедир кылдынмайн турар. Чаа кажалар тудар, эрги кажаларын септээр ажал «Кызыл туку», Калинин аттыг колхозтардан өске черлерде кончуг эренгей чоруп турар.

1951 чылда колхозтарга мал кажаларынын тудууларын күөседир дугайында районун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизинин эргелекчизи эш Таусев тодаргай ажал чорутуулар турары моон илденди.

Ам сорулга болза, колхозтарда күөсетимейн турар мал кажаларынын чаа тудууларын дүрген доозар, эрги кажаларынын септелгелерин болгаш дезинфекциялаар ажалды организастаарын хүнүнү айтыры кылып салыр. Ол ажилче көдээ ажил-агыйнын тускай эртемниглерин күжүн болгаш колхозчуларын боттары организастаар, тудуг ажалынга бызачыларын күжүн немээр херек.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Библиотека ажылын экижидер

Культура чырдышыкчынын албан черлери—клубтар, кызыл булунар, көжер кызыл өглер, вомчулга бажынары, библиотекарлар бо чугула кампания ажалдарын үезинде боттарынын ажал чорудулазын ооза күштедирген турар ужурулду.

Ындыг турбуза, Улуг-Хем районун ТАР 10 дугаар Улуг Хурал колхозтун чанында библиотека кандыг-даа ажал чок, эн туруп турар. Ол библиотека чангыс бо чылын-даа эвес, моон мурун-даа чылдарда багай ажалдап келген. Ам оон эргелекчизинде Г. Байкалова ажалдап турар, ол хүдээлгелги ажалы ак-сеткидиг кылбайн, анаа-ла күрүнеде халас шалын ап олурар боордан өске чүү-даа чок. Ында-хаая библиотека таварыла болуп ажытына берген шактарда анык өскөннер, шкочачылар болгаш колхозчулар чаа вомнар ийикпе солунвар номчуур дээш чөдө бээрге, оларны кончуг каржы байдал-биле үндүр оялтыктылапкан, эжин улуг кара шоочазы-биле шоочалааш, бажынычче кылаштап чана бээр.

Библиотека эргелекчизи Г. Байкалова ажал кылбас, чонга көржы болуп, харын оон-биле кады күрүненин ашка хөргенгизиле салып алган хөй-хөй язы-бүрү вомнарын, солунварын, сеткүүлдерин болгаш өске-даа чүдүлдерин кам чок эдилеп турар болгаш харын оон дуржук албан черинин вом, дептерлерин бодунуң дөргүл-том-реддеринин бичин уругларынга ойнадып, оларга орбарладып турарын кым-даа көрүп турар. Бо чугула кампания ажалдарын үезинде библиотека шак индыг байдалда турду турда ол көдээ Советтин даргазы эш Сыгыр-оол болгаш ында партия организастазы кандыг-даа хемчег албайн, анаа олуруп турар чорук четпес.

Баян-Кол суурда библиотеканын ажалын экижидер дугайында хамаарышкан черлери доп-лорав боттуп хемчег алыр негетинип турар. Б. БАГЫТ-ООЛ.

Болгарияны Совет Армияның хостаанының чеди чыл оюнга алдар болдурган Софияга болган байырлыг хурал

СОФИЯ. Сентябрь 8-те кежээ София хоорайнын улус театрына Болгарияны фашистг кулданышкындан хостаанындан бээр чеди чыл оюнга Совет Армияны тураскааткан байырлыг хурал болуп эрткен. Байырладды-биле шиметинген театрын залында — партияны, күрүненин болгаш чурттук кой-ниитини билдингир ажилкачкылары, улутпунун болгаш көдээ ажал-агыйнын мураакчылары, эртемниң болгаш культурияны төлөөлекчилери, улустун армиязынын офицерлери болгаш солдаттары, дипломаттыг корпустун кежигунери, Софияда келген даштыкынын аалчылары чыгып келген турган.

Президиум столунга Болгарияны коммунистг партиязынын Төп Комитетинин чыгыне секретари болгаш министрлер чөвүлелинин даргазы Выхо Червенков баштаан партияны болгаш чазактын удурткучулары, Совет Эвилелинин маршалы В. Д. Соколовский баштаан совет чазактын төлөөлери, демократтыг чурттарын чазактарын төлөөлери көстүп келирге залда олурган бүгү кижилер үзүктөл чок динмиттиг алыш часкаашкыны-биле журашкан. Күштүг үннер залга үнүп турган: «Сталин!», «ВКП(б)», «Сталин дээрге — тайбың!»

Байырлыг хуралды БКП ТК-нын секретари Иван Райков айткан.

Болгарияны хосталганынын чеди чыл оюнуң дугайында илеткелди министрлер чөвүлелинин даргазы, БКП ТК-нын чыгыне секретари Выхо Червенков кылган. Илеткелчи күчүдү өнүү болгаш болгар улустун камгалакчызы Совет Эвилелинин чайгылыш чок дузаламчызынын ачынды тургузуп турар Болгарияда социалисттик тайбың тургузунун чедишкенин демдеглээ. Выхо Червенковтун илеткелди улустарын улуг баштыкчызы, тайбынны тук тудукчузу И. В. Сталиннын алдары дээр болгаш болгар-советтик эп-най-

ыралыга болгаш чуртту социализм тургузуунун оруу-биле чайгылыш чок алар чоруур болгариянын коммунистг партиязынын алдары дээр удаа-дараазы-биле динмиттиг алыш часкаашкыныга үзүктөлүп турган.

Совет чазактын төлөөлери баштыны Совет Эвилелинин маршалы В. Д. Соколовскийниң чугаазы динмиттиг алыш часкаашкыны-биле үдеткен.

База ол ышкаш Кыдат улус республиказынын төлөөлери баштыны, Болгар улус республиказында Кыдат улус республиказынын элчини Цао Сян-жень, Польша чазактын төлөөлери баштыны, Польшанын катышкан ажилчы партиязынын политбюрозунун кежигүү болгаш министрлер чөвүлелинин даргазынын оралакчызы Александр Заводский болгаш Болгарияны хосталганынын чеди чыл оюн байырлап эрттери-биле келген өске-даа демократтыг чурттарын чазактарын төлөөлери баштыны байыр чедирип чүве чугаалааннар.

Байырлыг хуралдын киржикчилери бүгү депшилгели кижилер төрөлгетенин гениалдыг башкызы болгаш баштыкчызы, болгар улустун эң эки өнүү болгаш камгалакчызы И. В. Сталинга чурттан байырладды канчаар-даа аажок көдүрүшкүн-биле болгаш сорук киришкенин-биле байырлыг хуралдын киржикчилери хүлээп алганнар. Кижилер төрөлгетенин аас-кеженин тургузукчузу, тайбынны улуг тук тудукчузу эш Сталиннын алдары дээр, Совет Эвилелинин болгаш улус-демократтыг Болгариянын хамаарышпазынын чектелишкенин үнденин — болгар-советтик эп-найыралы дээр залга динмиттиг алыш-часкаашкыны үнүп турган.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командьлалынын дыңнады

ПХЕНЬЯН. Кореяны улус-демократтыг республиказынын Улустун армиязынын Кол командьлалынын сентябрь 9-та медээлени болза, бүгү фронттарга Кореяны Улустун армиязынын катыжышкыны кыдат улустун эки-тура-чыларынын сырый деткимчези-биле дайынын атакаларын ойтуршап, оларга аар чидиргилерни таварыштырар турар.

Сентябрь 9-та чөөн эриктере Тайбын чурттакчылыг пункттары артиллерия-биле араатазыг болап, Вонсаннын сугларыне кирерин оралдашкы дайынын бир корабил сугже дүлгөн.

Сентябрь 9-та Улустун армиязынын эвенттиг кезектери болгаш алыгыш-аңчыларын отрядтары Пхеньян, Кванчжу, Нампхо болгаш Вонсан райондарын пулемет-биле болап, араатаныг бомбалашкынарга киржип турган дайынын беш самолёттарын андара алып бадурган.

ПХЕНЬЯН. Кореяны улус-демократтыг республиказынын Улустун армиязынын Кол командьлалынын сентябрь 11-де дамчыткан дыңнадында мына деп чугаалап турар: Кореяны Улустун армиязынын катыжышкыны «Идат улустун эки-тура-чыларынын сырый деткимчези»-биле дайынын дириг күжүне болгаш техниканы улуг когаралдарын таварыштырбашкы, оон атакаларын чедишкенин биле ойтуршап турарлар.

Сентябрь 11-де Улустун армиязынын эвентчилери болгаш дайынын самолёттарын анваар адыгыш-аңчылары болза, Пхеньянын, Вонсаннын, Сэридоннын болгаш Сохыннын тайбын чурттакчыларын араатазыг бомбалашкынарга болгаш боолашкына таварыштырып турган дайынын беш самолёттарын андара алып дүжүргөннер.

(СЭТА).

Сан-Франциско конференциязы

САН-ФРАНЦИСКО. Сентябрь 6-та Япония-биле тайбын керээ дугайында айтырыг талазы-биле совет чазактын туружун тайыбырлаан болгаш бо керээ талазы-биле чазалгалар кирген ССРЭ-нин төлөөлери баштыны А. А. Громыконун чугаазы Сан-Францискода конференциянын кичээлгенин төвүндө артышаан уламчылап турар.

Эгипеттик төлөөлекчизи Рахим-Бей америк-англи тайбын керээ төлөөлелинде кирип турар четпесерин айтса-даа, ону хүлээп албас дээринде динимен. Элеэн хей япон ортудуктары АКШ-тың хайгааралыга ол ортудуктарын чурттакчыларынын саналын албайн шилчидип бээр көрдүп турда-ла Тайван ортудукту кымга эгидип бээр деп чүве бо керээ төлөөлелинде мырынай ышкындыртыган деп Рахим-Бей сагындырган. Тайбын керээни чарган хунуден бээр 90 хонок эртерге Япониянын девискээринге даштыкы күрүнелер херек кырылг шериглерин тургузар деп керээле айтып турар чүүдү эгипеттик чазактын саналы-биле алырга кызыга кандыгыл деп турарын Рахим-Бей демдеглээ.

Латин-Америк чалчаларын болгаш Барыны Европада маршалчылык чурттарын, Норвегиянын, Сальвадоранын, Никарагуатун, Коста Риканын болгаш өске-даа чурттарын төлөөлери чугаалаарынын соонда чүве чугаалаалар тывалбаан.

Сентябрь 6-да, Сан-Францискода конференциянын хүндүскү хуралына Чехословакиянын төлөөлекчизи Г. Секанинова чүве чугаалаан.

Япония агрессияны катип тапкылавазын дээр, оон-биле тайбын керээни чогадып кыларына илгээш, төлөөлөр конференцияга чедип келген деп демдеглештирар, Чехословакиянын төлөөлекчизи болза, конференция ол идеяларын бүзүртпез деп чугаалаан.

Япония-биле тайбын керээ төлөөлелинин талазы-биле совет төлөөлери саналы болза, тайбынга ынак болуп демократтыг хамаарышпас Японияны тургузар сорулгалы болгаш бүгү делегейге тайбынны болгаш улустар аразынын эп-найыралы быжытларыныч уланган деп Г. Секанинова чүве чугаалаан.

Оон соонда чүве чугаалааннар Франциянын төлөөлекчизи Шуман, Голландиянын, Новая Зеландиянын, Пакистаннын болгаш Грециянын төлөөлери совет саналды оюп каап, Япония-биле америк-англи керээ төлөөлелин «тайбын таарыштырылг» кылдыр көргүзери оралдажып турган.

Сентябрь 7-де хуралга конференциянын даргазы Ачесон америк төлөөлелден конференциянын ажылын сентябрь 8-те доозар деп шиттирлээни барымдалаш, чүве чугаалаанарнын сөзүн каржызы-биле үе шаап турган.

Америк төлөөлөр чежемейин-даа кажар аргалар хереглеп турда, Совет Эвилелинин, Чехословакиянын болгаш Польшанын төлөөлери конференцияга америк-англи керээ төлөөлелин ханы болгаш чөптүг шүтүмчүлөгө таварыштырган. А. А. Громыконун меделгели конференциянын бүгү дургузунда маргалааларнын кол темазы болуп артып турар.

Сентябрь 8-те Конференциянын хүндүскү пленарий хуралына Польшанын төлөөлекчизи Верболовский чүве чугаалаан, Япония-биле америк-англи тайбын керээ төлөөлелин шүтүмчүлөп, ССРЭ-нин төлөөлеринын саналын деткээн.

Бүгү делегейин харылзааларын талазы-биле Катышкан Штаттарын талазындан кылган ыят чок чоруу болза, Япония-биле тайбын керээ дугайында айтырыгын шиттирлээниге Кыдат улус республика-

ны киржирин болдурбайн турары болуп деп Верболовский айткан. Кыдаттың бүгү девискээринге дүрүм болуп эрте-чугаарганы боттандырып турар чазак Япония-биле тайбын керээ дугайында айтырыг талазы-биле бодунун өртектиг чугаазын чугаалаар эргелиг. Улуг Кыдат улус дугайында ап чорудуп турар ыныг янылыг аргаларга польша төлөөлери мурундан база катип шиттирлик удурланышкыны меделген тур мен—дээр.

Сентябрь 8-те конференцияга төлөөлери санал шүтүмчүлөлдери доозулган.

Кежээки хуралдын эгизинде Япониянын премьер-министри Иосида чүве чугаалаан. Япониянын чазак америк-англи керээ төлөөлелин бүрүңү-биле хүлээп ап турар деп чашпаалап меделештирар, Куриль ортудуктар болгаш Сахалин ортудукту муруну кезээ «Совет» Эвилелинин эжелелинин ааанда» туруп турар дээрзин болгаш советтик шагдан тура девискээрлерин Япония эжелеп албаан, харын ол девискээрлер керээлери түнелинде шилчидип берген деп барымдалашаан Иосида Совет Эвилелинге улус өстөр чугаалаан.

Иосиданың меделелинин соонда доп-дараан-на хуралды даргалаан Ачесон Сейлоннуң төлөөлекчизине сөс берген, ол төлөөлекчи болза, төлөөлери оон ынайгы чугааларын болгаш черле бүтү санал. шүтүмчүлөлдери шагын кызыгаарлаар санал кирген.

Сейлоннуң саналын бадылашкынын хей кезээ хүлээп алганынын соонда, А. А. Громыко моон ааанда меделгели кылган:

Бүгү делегейин кандыг-даа конференциянын киржикчилеринин конференцияга чугаалажыр төлөөлелдерге немедделер болгаш чазалгалар кирер эргези болза, бүгү делегей практикасында нинти чурум болган чорук болуп деп Совет Эвилелинин төлөөлери шагда-ла айтып турган. Ындыг турбужа, Япония-биле тайбын керээ төлөөлелинге Совет Эвилелинин кирген чазалгалары болгаш немедделерин бадылаш деп саналды ам кирип турар-дыр. Ындыг санал утка-шынар чок болуп турар. Кандыг бир чогуур документинин төлөөлелин конференцияга көрү-биле кирип келгенин эң баштай кылганы-биле ол хезээр-ле хүлээп алыр деп конференциянын киржикчилерин албап турган чорук бүгү делегей конференцияларын эрттир турган, практикада чангыс-даа туруп көрбөз.

Япония-биле тайбын керээ төлөөлелинге кирип турар чазалгалар болгаш немедделер талазы-биле шиттир үндүрбес деп санал болза, Япония-биле тайбын керээни америк-англи төлөөлелин кандыг-даа өскерилгелер чокка хүлээп алырын конференцияга тегээр сорулганы салып турары тодаргай.

Бо саналдын сорук кирипчилери бүгү делегей конференцияларын эрттиренин бөдүүн принциптерин каржызы-биле үрештирар, Япония-биле тайбын керээ төлөөлелинге АКШ-ка ажыктыг чүүлдерин кандыг-даа аргалар-биле конференцияга кир тыртыр оралдажып турар. Оон түнелинде чугаалажып турар айтырыгларын бүгүдээге ажыктыг болзун дээр, чөптүг болгаш хүлээп алдыгыр шиттирлээни-биле Сан-Францискога чедип келген төлөөлекчилерин хуралын Япония-биле тайбын керээни америк-англи төлөөлелин анаа-ла хоолгалап алыр өзү барымдалаан чорук болдурар деп турар. Бир эвес бо конференцияга келдирген чазактардан оларны ыныг янылыг байдалга кирзин дээринге белен болуп турарлар бар болуп болза, ол дээрге оларнын керээ. Со-

вет Эвилелин төлөөлери бо орук-биле барбас.

АКШ-тың шак ыныг чорудулгалары болза, Япония-биле тайбын керээни төлөөлелинге Совет Эвилелинниң чазалгаларын болгаш немедделерин конференцияга бүгү тала-биле чугаалажырындан корткан чорук деп тайыбырлатынар деп чүве мырынай билдингир, бо төлөвилел болза, Ыракы Чөөн-чүккө быжыг тайбынны тургузарыныч уланган эвес, харын Японияны америк шериг базазы кылып алырыныч, япон милитаризмин катип тургузарыныч, чаа дайыны өөскүдериныч уланган АКШ-тын Ыракы Чөөн-чүккө политиказынын, эрге-ажыгына Японияны кижилерин болгаш экономун куралырынын ажыгларыныч уланган.

Япон милитаризмин төртүтүренин айылын чайладырыныч, Японияны демократчыларыныч болгаш бо талазы-биле шиттирлер үндүренич уланган Япония-биле тайбын керээ төлөөлелинге кирген чазалгаларын болгаш немедделерин тодаргай чугаалажырын ыччангаштын совет төлөөлөр кызыдып турар.

Япония-биле тайбын керээни америк-англи төлөөлелинде ол чазалгаларын болгаш немедделерин ыгалы болза, олар тайбынга ынакшылыг бүгү улустарнын эң ыныгы Азиянын болгаш Ыракы Чөөн-чүккү улустарнын, оон иштинде япон улустун эрге-ажыктарына тааржып турар деп чүвеге бүзүрээр эвес. Олар бүгү инитинин тайбынны болгаш айыл чок чоруунун эрге-ажыктарына база-ла тааржып турар.

Польшанын төлөөлекчизи дарганын доктаалыга база-ла удурланган. Оон соонда оон бадылаткан. Америк-англи блок хей кезин-ле ол доктаалды бадылаан.

Чаа меделел кылдыры-биле ССРЭ-нин төлөөлери баштыны А. А. Громыко сөс алган.

Япония-биле тайбын керээге хамааржып турар кандыг-даа айтырыгын АКШ-тың төлөөлери конференциянын ажылын эгезинден бээр чугаалажырын болдурбазын оралдажып келген деп Громыко айткан. Бо төлөвилел оон-биле кады мырынай четпес деп ССРЭ-нин төлөөлери баштыны айткан. Бо төлөвилел япон империализмге орук аштап берип турар дээр. Бо төлөвилел болза, япон күрүненин хамаарышпас эргези хандырбайн турар, чүге дээрге Японияга бодунун шериглерин тудар эргези АКШ-ка берил турар дугуржулганы чарарын Японияга хүлээлдип турар деп А. А. Громыко база-ла демдеглээ.

Керээ төлөвилелин АКШ-тың монополистери моон сагаар Японияны кулданырыныч база уланган деп А. А. Громыко айтты, керээни тусту чүүлдерин шүтүмчүлөз.

Англиянын төлөөзи Янгерниң болгаш АКШ-тын төлөөзи Даллестин чугаазынын соонда хурал халдыткан.

Япония-биле «тайбын керээ» деп алаар керээге ат салганы-биле Сан-Францискода конференция сентябрь 8-те доозулган.

Херек кырында хей кезээ Япония-биле дайына киришпез болгаш ол чурттан муң-муң километр ыракта турар чурттар керээни америк-англи төлөөлелинге ат салганнар.

Тайбынны керээни эвес, харын дайын белеткеленин керээни болуп турар керээни шиттирли-биле хүлээп албайн турган Совет Эвилелинин, Польшанын болгаш Чехословакиянын төлөөлери хуралга киришпез.

Азиянын улуг-улуг чурттарын чангыс-даа ол керээге ат салырынга киришпез.

(СЭТА).

Болгарияның ажилчы чоннарының бүдүрүлгө чедишкени

СОФИЯ. Болгар улус бодунун хосталган хүнү-сентябрь 9-зу бүдүрүлгенин чаа чедишкени-биле уткан. Бо чылдын августта үлетпүр бүдүрүлгенин хемчээл эртен чылды бо үези-биле деп-нөөрге барык 16 хуу улагаткан. Улетпүрүн кол адырлары август планын ажык күүсеткен. Металлургия үлетпүрү 112 хуу күүсеткен, машина тудушкунунун үлетпүрү—111 хуу, химия үлетпүрү 109 хуу болган оон-даа өскө. Чик үлетпүр чаа чедишкенин чедиш алган. Дүр-биле кылган

пестер үндүрүлгезинин планын 124 хуу күүсеткен, трикотажы—107 хуу күүсеткен.

Чурттуң кол хөмүр-даш бассейнини хоорайы—Дмитровонун шахталарында күш-ажылыг бүдүрүчүлүү үргүлчү улагып турар болгаш хөмүр-даш казырын мураакчы совет методтарын чедишкенин непередип турар. Ылангыя улуг чедишкенин август планын 108 хуу күүсеткен, сентябрь 9-аттыг шахтаның коллектив чедип алган.

(СЭТА).

Кэсонун хамаарышпас зоназын америк самолёттарның боодааны

ПЕКИН. Синьхуа агенттелениң дамчыдып турары:

Кэсонда телепресс агенттеленин кореспондентизинин дыңнатканы болза, ол хүн 01 шак 35 минута америк самолёт маргалаалары болуп турар районда хамаарышпас зоназы база катип болган, оон-биле Риджуйин чугаалажышкынарга чаа чазаксарлар айылы деп чугаалаан боттадырган. Кореспондентинин дыңнадып турары: Риджуйин харызынын соон дарый болган хамаарышпас зоназын агаар кызыгаарын үрзэн бо каржи чорук болза, чугаалажышкыны катип чорударына шалтык болуп дээр, америк генералдарын бүгү күштери-биле өлүркүч чоруктар болгаш бомбалашкынар кылып турар, улуг болушкуннар кылыр дээр оралдажып турарыныч тодаргай херечизи болуп турар.

«Се Суар» деп париж солунун кореспондентизи Уилфред Барчеттин дыңнадып турары болза:

«Ол черини шагы-биле 01 шак 35 минута америк самолёт Кэсон чугаалажышкынынын чогуу району боолган. Бо болза, үш недле дургузунда америк самолёттарын чугаалажышкынар болуп турган черге кылган үш дугаар халдаашкыны болуп. Кэсонда бажынарын октар-биле үттей атылап каан болган. Бүгү хоорай болза, бо чоруктуң херечизи болуп».

(СЭТА).

Румынияның Югославияга нотазы

БУХАРЕСТ. Румыния улус республиказын даштыкы херектер министрствозу Югославиянын Румынияда херектеринге бүзүртерин төлөөлекчизинге удурлашкынын нотазын дамчыдып берген, ында айтып турары болза, чаа дайыны өөскүдүп ынышп турар империализм бөлүктөрүн албап-хундузунге бараалгап, Румыния улус республиказын улус-демократтыг тургузууга болгаш тайбынны бүгү күштеринге чүмү-биле өжөөнниг политиканы чорутушаан, югослав чазак болза, румын күрүнеге хамаарыштыр өжөөтөп ажал-чорудулгазын күштелдирген.

Нотада чугаалап турары болза, Румынияның улус республиказынын чазак югослав кызыгааржыларын өнчүк-чөңгөзгөй чорудулгаларына шагда-ла хей катип удурланып келген. 1951 чылдын

сентябрь 5-те кезек боо-чепсектиг югослав кызыгааржыларын болгаш элөөн хей хамааты кижилерин бөлүү Румынияның улус республиказынын девискээринге база катип шүргүп кирген. Румын кызыгааржыларын сагындырынга харын кылдыр югослав таладан боолашкыны оду айткан. 3 югослав рота шавар халдаашкынын байдалынче ыялчээр, каш шактарын дургузунда румын кызыгааржыларын боолааннар. Ол дээр-бич халдаашкынын түнелинде румын эфрейтор Аврам Василэ Русу өлүрткен.

Румыниянын улус республиказынын чазак ол агрессия үүлгедиге эң шыңгызы-биле удурланып турар болгаш бүгү бурууну югослав чазакка онааштырып турар.

(СЭТА).

Копенгагенниң тапкы фабрикаларының ажилчынарының удурланышкынын чыскаалы

КОПЕНГАГЕН. Копенгагенде дани тапкы үлетпүрүнде ажал чок чоруктун өзүлдээ-биле холбаштыр улуг чыскаал болган, анаа Копенгагенниң тапкы бүдүрүлгенинде ажалдап турар 4 муң ажилчынарын нинти санында 3 муң ажал ажилчынар киришкен. Ук чыскаал болза, тапкы үлетпүрүн ажилчынарын профэвилелин удуртп чериңден ажилчынарын чыскаала киришпес кылырын оралдажырын кызыдып турда-ла болган.

Ажилчынарын төлөөлери болза, социал хандырлыгынын министри Поуль Серенсенге чораннар болгаш хей ажал чок чорук-

тун кол чылдаганы болуп турар тапкы кылгыларынга онаап каан чөп эвес доора үндүрүгү кудуладыры неээн резолюцияны анаа дамчыдып берген. Ол резолюцияда чээлиери кызыгарынын болгаш ажал телеверин чазактан доорайтадыры боап турарынын политиказыга удурланышкынын илередип турар.

Амгы үеде Копенгагенниң тапкы үлетпүрүнүн ажилчынарын аразында 39,1 хуу ажилчынар ажал чок болуп турар, ол болза, тапкы үлетпүрүнүн ажал чок чоруун 5 катип өстүрүп турар болган.

(СЭТА).

Америк агрессорларын Франко-биле эвилели

ЛОНДОН. «Санди таймс» солунун Франкфуртта кореспондентизининча деп меделген турар: «Германияда америк эжелел зонага өөредилге пункттарында америк боо-чепсек-биле чепселген испан армия болгаш испан шериг-агаар күштериниң баштайгы бөлүү күстүн дүжери-биле кады Барын Германияга келир дээр».

Ол өөредилге Франкоңуң шериг хандырлыгын баш удур чорударына кол штаб-биле Европада америк боо-чепсектиг күштериниң командьлакчы генерал Хендиниң быжыг харылзазын тургузуп турар деп америк төлөөлекчилер оон ынай база меделген турарлар.

(СЭТА).

Француз докерлерниң демисели

ПАРИЖ. Француз порттарже америк боо-чепсектер сөөрткен судноларын чүбүтерин дүжүренинден француз докерлер ойталаарын үргүлчүлөп турарлар. «Юманите» солунун дыңнадып турарын өзүгаар алырга, профэвилелдериниң тус черини катыжышкынын кыйгыры-биле Кангынын докерлери болза, сентябрь 6-да америк боо-чепсек сөөрткен «Доурен Виктор» деп америк транспорттуң чүбүтерин дүжүренинде ойталааннар. Францияда америк боо-чепсек дажылап турарын удур хоорайга ажал соксалышкынары-биле хей кижилег хуралдар болгулаан.

Оон түнелинде америк командьлал болза, ук транспортту өске портче чорудар дугайында шиттир хүлээп алырынга албаткан.

(СЭТА).

Харысгалалыг редакторун хүдээлгезин күүседип турар **Б. Д. ХӨВЕНМЕЙ.**

ТОЖУ РАЙОННУН УЛЕТПҮР КОМБИНАДЫНГА

Үрлүрлү ажилдаары-биле моон ааанда тус-тус тускай эртемниг болгаш мергежилдиг

АЖЫЛДАКЧЫЛАР ДҮРГЕН НЕГЕТИНИП ТУРАТ:

1. Пляновик-экономист
2. Столяржилер
3. Бызачылар
4. Даргавнар
5. Сапог даараар кижилер
6. Кара ажилчывнар.

Ажилдаарын күзөөн кижилер Кызыл хоорайнын Кочетов кудумчузунда №77 бажында областын чурт үлетпүр килдизиниң каадыр килдизинге барып дугуржуп алырын чарлады. Телефон № 4-57.

Райүлетпүр камбинадыга ажилдаар кижилерин чурттаар бажы-биле хандырар.

Тожу райүлетпүр камбинадынын дирекция чери.